

Tres mercats de treball: Espanya, Alemanya i Polònia en 2024

Calcular les taxes d'activitat, atur i ocupació d'Espanya, Alemanya i Polònia amb dades Eurostat 2024 i interpretar les diferències a partir dels models laborals europeus vistos a la unitat.

DURADA

90 min · 2 sessions de 45 min

AGRUPAMENT

parelles o grups xicotets (3)

UNITAT 9

Mercat de treball i desocupació

MATERIALS

- Fitxa de l'alumne amb els tres datasets de població 16+, ocupats i aturats (s'entrega impresa o en PDF).
- Calculadora científica o app de mòbil.
- Taula resum per emplenar en grup.
- Accés a internet en la segona sessió per contrastar resultats amb Eurostat (LFS) i AIReF.

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.3 · Comp. específiques CE4, CE5 · Comp. clau STEM, CD, CPSAA

Plantejament

Les tres taxes de l'EPA —activitat, atur i ocupació— no són tres formes distintes de dir el mateix: cada una compta una part distinta del mercat de treball i només llegides juntes donen un diagnòstic fiable. Esta activitat demana als alumnes calcular les tres taxes per a tres països molt contrastats —**Espanya, Alemanya i Polònia**, dades de 2024— i interpretar les diferències a la llum dels tres models laborals europeus del llibre (nòrdic/alemany, francès/espanyol i nous membres UE de l'Est).

Els tres països han sigut triats per contrast:

- **Espanya:** tradicionalment alta taxa d'atur i dualitat temporal-indefinit, en procés de correcció després de la reforma laboral de 2022.
- **Alemanya:** model d'estabilitat estructural basat en formació professional dual i cogestió, atur estructural baix.
- **Polònia:** nou membre UE, economia en convergència ràpida amb la zona euro, mercat laboral amb baixa taxa d'atur però també baixa taxa d'activitat per motius demogràfics i culturals.

Objectius didàctics

- Aplicar correctament les fórmules de les tres taxes EPA (activitat, atur i ocupació) sobre dades quantitatives.
- Distingir el denominador de cada taxa i evitar l'error freqüent de confondre taxa d'atur amb percentatge de la població total.
- Llegir les tres taxes conjuntament per detectar fenòmens com l'efecte desànim, la baixa taxa d'activitat femenina o l'atur estructural.
- Relacionar els valors observats amb els models laborals europeus (nòrdic, alemany, francès/espanyol) presentats a la unitat.

Datasets per al càlcul

Les dades següents són simplificacions realistes inspirades en Eurostat (Labour Force Survey, 2024) i l'INE (EPA, T4 2024). S'han arrodonit per facilitar el càlcul manual i s'aproximen a les xifres publicades amb un marge raonable. Allò important és l'ordre de magnitud i les diferències relatives entre països, no la xifra exacta al decimal.

País A — Espanya (2024)

MAGNITUD	VALOR (MILERS DE PERSONES)
Població de 16 anys o més	41.000
Ocupats	21.600
Aturats	2.800

País B — Alemanya (2024)

MAGNITUD	VALOR (MILERS DE PERSONES)
Població de 16 anys o més	71.000
Ocupats	45.700
Aturats	1.500

País C — Polònia (2024)

MAGNITUD	VALOR (MILERS DE PERSONES)
Població de 16 anys o més	31.000
Ocupats	17.300
Aturats	500

Passos

- 1. Càlcul individual (20 min, sessió 1).** Cada alumne calcula, per als tres països, les tres taxes (activitat, atur i ocupació). Ha d'anotar els passos intermedis: càlcul dels actius (ocupats + aturats), denominador de cada taxa i resultat final amb un decimal.
- 2. Posada en comú en parella (10 min).** Les parelles comparen resultats i resolen discrepàncies abans de la correcció general.
- 3. Correcció guiada i lectura comparativa (15 min).** A la pissarra s'anoten les nou taxes i es fan tres preguntes guia: quin país té la major taxa d'atur i per què?, quin país té la menor taxa d'activitat i què ens diu això?, quin país està més a prop de la plena ocupació en sentit EPA?
- 4. Treball en grup: diagnòstic per país (30 min, sessió 2).** Cada grup omple la taula següent per als tres països:

PREGUNTA	ESPANYA	ALEMANYA	POLÒNIA
Taxa d'activitat calculada	...	...	...
Taxa d'atur calculada	...	...	...
Taxa d'ocupació calculada	...	...	...
Quin tipus d'atur pesa més probablement? (friccional/estructural/cíclic/estacional)	...	...	...

Quin model laboral europeu s'aproxima més? (nòrdic/alemany/francès-espanyol/Est UE)	...	...	...
Una política recomanada en una frase	...	...	...

5. Discussió guiada (10 min). Cada grup presenta una columna. El professor introduïx el contrast amb la **NAIRU** estimada per a Espanya (10-12 %) enfront d'Alemanya (4-5 %): la diferència no s'explica només pel cicle, sinó per rigideses estructurals que justifiquen polítiques distintes en cada país.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Correcció del càlcul	Aplica bé les fórmules i distingix els denominadors	30 %
Lectura conjunta de les tres taxes	Detecta fenòmens com baixa activitat o atur estructural	25 %
Connexió amb els models europeus	Situa cada país al mapa de models laborals	25 %
Argumentació de la política recomanada	Recomanació coherent amb el diagnòstic	10 %
Participació en grup i exposició oral	Defén i matisa posicions amb respecte	10 %

Solució orientativa per al professor

- **Espanya:** actius = 21.600 + 2.800 = 24.400. **Taxa d'activitat** $\approx 59,5 \%$ · **Taxa d'atur** $\approx 11,5 \%$ · **Taxa d'ocupació** $\approx 52,7 \%$. Diagnòstic: atur estructural (NAIRU alta) + restes d'atur cíclic de la pandèmia + atur estacional al sud (turisme, agricultura). Model més pròxim: francès/espanyol amb dualitat històrica en correcció. Política recomanada: formació professional + polítiques actives d'ocupació + consolidar la reducció de la temporalitat.
- **Alemanya:** actius = 45.700 + 1.500 = 47.200. **Taxa d'activitat** $\approx 66,5 \%$ · **Taxa d'atur** $\approx 3,2 \%$ · **Taxa d'ocupació** $\approx 64,4 \%$. Diagnòstic: atur pràcticament friccional, NAIRU baixa gràcies a FP dual, cogestió i negociació col·lectiva sectorial. Model alemany pur. Política recomanada: sostindre el motor industrial i la immigració qualificada per compensar l'envelliment demogràfic.
- **Polònia:** actius = 17.300 + 500 = 17.800. **Taxa d'activitat** $\approx 57,4 \%$ · **Taxa d'atur** $\approx 2,8 \%$ · **Taxa d'ocupació** $\approx 55,8 \%$. Diagnòstic: taxa d'atur molt baixa però també taxa d'activitat baixa (jubilacions primerenques, baixa participació femenina en algunes regions, emigració prèvia). Model Est UE en convergència ràpida. Política recomanada: incentivar la participació femenina i retardar l'edat efectiva de jubilació.

La discussió final hauria d'arribar a tres idees:

- **La taxa d'atur aïllada enganya:** Polònia i Alemanya tenen atur similar però estructures molt distintes (activitat baixa a Polònia, alta a Alemanya).
- **Espanya no té un problema sobretot cíclic, sinó estructural:** la NAIRU de 10-12 % no es baixa amb més demanda agregada, sinó amb reformes de formació i d'intermediació.
- **No hi ha un únic òptim europeu:** cada model reflecteix una història institucional i unes preferències socials distintes; les recomanacions de política no es copien, s'adapten.

Variants i extensions

- **Variant curta (45 min):** treballar només dos països contrastats (Espanya i Alemanya).
- **Variant llarga (120 min):** afegir un quart país triat per cada grup (Dinamarca, França, Itàlia, Grècia...). Cada grup busca els tres dades bàsiques a Eurostat i les compara amb les tres de la fitxa.
- **Connexió amb la Unitat 8 (cicles):** calcular les mateixes taxes per a Espanya en T1 2013 (atur 27 %) i T4 2024 i discutir quina part de la millora és cíclica i quina part és estructural.

- **Variant de debat (en substitució del pas 4):** dividir la classe en dues posicions —“*Espanya hauria de copiar el model alemany de FP dual*” vs “*el model alemany no és replicable fora del seu context industrial*”— i debatre 20 min amb suport en les xifres i en la secció de models comparats del llibre.
- **Variant salari mínim (substitució completa del pas 4):** debat estructurat “**ha de pujar el SMI espanyol al 60 % del salari mitjà?**” amb dos equips: l’equip A defén la pujada recolzant-se en Card-Krueger i en les avaluacions de l’AIReF (efectes xicotets sobre l’ocupació, reducció de desigualtat); l’equip B defén l’statu quo recolzant-se en l’advertència del Banc d’Espanya sobre col·lectius específics (jòvens sense formació, sector agrari) i en la teoria neoclàssica bàsica. El professor modera i tanca recordant que l’evidència empírica no és unànime i que el resultat depén del nivell de partida, la composició de l’ocupació afectada i la calibració de la pujada.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE